

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 70. Устава Републике Србије, којим је прописано да се пензијско осигурање уређује законом и да се Република Србија стара о економској сигурности пензионера, као и у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Позитивни резултати економије Србије у претходном периоду, унапређено стање у јавним финансијама и ефекти до сада предузетих мера реформе система пензијског и инвалидског осигурања за резултат имају унапређену финансијску одрживост овог система, што се огледа у смањењу учешћа расхода за пензије у бруто домаћем производу и смањеним дотацијама из буџета за финансирање редовне исплате пензија и других права из пензијског и инвалидског осигурања. Захваљујући наведеним кретањима створен је простор да се ојача веза између економског развоја земље и раста стандарда корисника пензија, тако што би се унапредила постојећа формула за усклађивање пензија која се примењује од јануара 2019. године, а према којој се пензије усклађују према кретању зарада и потрошачких цена у претходном периоду, при чему наведени параметри учествују у једнакој мери у обрачуна процента усклађивања.

С обзиром на наведено, предлаже се измена Закона која се односи на измену формуле за усклађивање пензија, и то тако да ће начин обрачуна процента усклађивања пензија зависити од односа висине исплаћених пензија (укључујући новчани износ као увећање уз пензију) и висине бруто домаћег производа.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

Према предложеној одредби, врши се измена члана 80. Закона, којим је уређено питање усклађивања висине пензија. Предлаже се да се пензија усклађује у зависности од учешћа износа исплаћених пензија, укључујући новчани износ као увећање уз пензију, у првом објављеном износу бруто домаћег производа. Период за који се обрачунава наведено учешће обухвата први и други квартал претходне године и трећи и четврти квартал године која претходи тој години. Висина обрачунатог учешћа одређује да ли ће пензије бити усклађене према кретању зарада, кретању потрошачких цена или према формули коју чини збир половине процента промене зарада и половине процента промене потрошачких цена.

Уз члан 2. Овом одредбом предлаже се да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” а да се примењује почев од 1. јануара 2023. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона средства су обезбеђена Финансијским планом Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2023. годину.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Укупна друштвено-економска ситуација актуелизовала је питање висине пензија, због чега је оцењено је да је неопходно изменити постојеће мере којима се штити стандард корисника пензија, као посебно осетљиве категорије становништва. Из тог разлога се предлаже измена формуле за усклађивање пензија и њено везивање за економски напредак земље. Имајући у виду изнето, као и кратак период до наредног усклађивања пензија, доношење овог закона по хитном поступку омогућило би Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање да благовремено припреми усклађивање и исплату усклађеног износа пензија, што је од општег интереса.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ КОЈА СЕ МЕЊА

Члан 80.

~~Пензија се почев од пензије за месец јануар текуће године усклађује у проценту који представља збир половине процента промене потрошачких цена и половине процента промене просечне зараде без пореза и доприноса.~~

~~Усклађивање пензије у смислу става 1. овог члана врши се на основу података органа надлежног за послове статистике о промени просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике Србије и промени потрошачких цена за период од 12 месеци рачунајући уназад почев од месеца јуна претходне календарске године, у односу на период од 12 месеци који претходи наведеном периоду.~~

ПОЧЕВ ОД ПЕНЗИЈЕ ЗА МЕСЕЦ ЈАНУАР ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ, ПЕНЗИЈА СЕ УСКЛАЂУЈЕ У ЗАВИСНОСТИ ОД ПРОЦЕНТУАЛНОГ УЧЕШЋА ИЗНОСА ПЕНЗИЈА И НОВЧАНОГ ИЗНОСА КАО УВЕЋАЊА УЗ ПЕНЗИЈУ, ИСПЛАЋЕНИХ У ПЕРИОДУ КОЈИ ОБУХВАТА ПРВИ И ДРУГИ КВАРТАЛ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ И ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ КВАРТАЛ ГОДИНЕ КОЈА ПРЕТХОДИ ТОЈ ГОДИНИ, У ПРВОМ ОБЈАВЉЕНОМ ИЗНОСУ БРУТО ДОМАЋЕГ ПРОИЗВОДА ЗА НАВЕДЕНИ ПЕРИОД.

ОБРАЧУН ПРОЦЕНТУАЛНОГ УЧЕШЋА У СМИСЛУ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ВРШИ И ОБЈАВЉУЈЕ ФОНД, НА ОСНОВУ ПОДАТАКА ФОНДА О ИСПЛАЋЕНИМ ПЕНЗИЈАМА И НОВЧАНИМ ИЗНОСОМ КАО УВЕЋАЊЕМ УЗ ПЕНЗИЈУ И ПРВОГ ОБЈАВЉЕНОГ ПОДАТКА О ИЗНОСУ БРУТО ДОМАЋЕГ ПРОИЗВОДА ОД СТРАНЕ ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ СТАТИСТИКЕ, И СМАТРА СЕ КОНАЧНИМ.

ПЕНЗИЈА СЕ УСКЛАЂУЈЕ, АКО ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕШЋЕ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ИЗНОСИ:

1. МАЊЕ ОД 10% - У ПРОЦЕНТУ ПРОМЕНЕ ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ БЕЗ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА;
 2. 10% ИЛИ ВИШЕ ОД 10% А МАЊЕ ОД 10,5% - У ПРОЦЕНТУ КОЈИ ПРЕДСТАВЉА ЗБИР ПОЛОВИНЕ ПРОЦЕНТА ПРОМЕНЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА И ПОЛОВИНЕ ПРОЦЕНТА ПРОМЕНЕ ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ БЕЗ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА;
 3. 10,5% ИЛИ ВИШЕ - У ПРОЦЕНТУ ПРОМЕНЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА.
- УСКЛАЂИВАЊЕ ПЕНЗИЈЕ У СМИСЛУ СТ. 1. ДО 3. ОВОГ ЧЛАНА ВРШИ СЕ НА ОСНОВУ ПОДАТАКА ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ СТАТИСТИКЕ О ПРОМЕНИ ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ БЕЗ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА ЗАПОСЛЕНИХ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ПРОМЕНИ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ЗА ПЕРИОД ОД 12 МЕСЕЦИ РАЧУНАЈУЋИ УНАЗАД ПОЧЕВ ОД МЕСЕЦА ЈУНА ПРЕТХОДНЕ КАЛЕНДАРСКЕ ГОДИНЕ, У ОДНОСУ НА ПЕРИОД ОД 12 МЕСЕЦИ КОЈИ ПРЕТХОДИ НАВЕДЕНОМ ПЕРИОДУ.

ЧЛАН 2.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”, А ПРИМЕЊУЈЕ СЕ ОД 1. ЈАНУАРА 2023. ГОДИНЕ.